

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
для студентів спеціальності 081 «Право»

Полтава 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Лаврик Г. В.** – д.ю.н., професор, завідувач
кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Гладкий С.О. – д.ю.н., професор, професор
кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гусарєв С. Д. – д. ю. н., професор, полковник міліції, начальник кафедри теорії
держави та права НАВС;

Скрильник О. О. – к. ю. н., доцент кафедри державного управління і права
Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г. В.

УЗГОДЖЕНО

На засіданні науково-методичної групи з напряму
підготовки/спеціальності,
протокол № 3 від 31 травня 2016 року.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г. В.

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
« ____ » _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М. Є.

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства формування уявлень про сутність і зміст кооперативного права як системи правових норм, складової частини правової науки і навчальної дисципліни тісно пов'язується з теоретичним осмисленням кооперації як узагальненої категорії, що отримала не тільки інституційне, але й нормативно-правове закріплення. У цьому випадку відкривається можливість аби реально «опредметити», чітко визначити відповідну сферу правового регулювання, а відтак і надалі сприяти виробленню науково-прагматичного сприйняття цієї сфери правового регулювання як єдиного кооперативно-правового комплексу.

Предметом навчальної дисципліни «Кооперативне право» є кооперативно-правові відносини у суспільстві, механізм їх правового регулювання.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються комплексним характером і змістом навчальної дисципліни та її тісним зв'язком з низкою галузевих і міжгалузевих дисциплін (насамперед, з цивільним, господарським, трудовим правом України). У структурно-логічній схемі викладання правових дисциплін навчальна дисципліна «Кооперативне право» має розташовуватися після навчальних дисциплін «Теорія держави і право», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Господарське право», «Фінансове право», «Трудове право».

Пропонована програма навчальної дисципліни «Кооперативне право» структурована згідно з особливостями організації навчального процесу і складається з двох логічно взаємопов'язаних **модулів**:

I модуль – Загальна частина навчальної дисципліни «Кооперативне право»;

II модуль – Особлива частина навчальної дисципліни «Кооперативне право».

Структура курсу «Кооперативне право» ґрунтується на дедуктивній логіці викладання навчального матеріалу, що передбачає виокремлення двох основних етапів: 1) засвоєння базових положень дисципліни; 2) вивчення особливостей правового регулювання кооперативної діяльності окремих видів. Відповідно до цього в модулі I відображений блок питань щодо: поняття кооперації та характеристики її взаємин із державою; поняття, предмета і метода кооперативного права; системи джерел правового регулювання кооперативних відносин; правового статусу кооперативів, кооперативних об'єднань і створених ними підприємств; відносин кооперативного членства і кооперативного самоврядування; правового регулювання відносин власності у сфері кооперації; правового регулювання договірних відносин, господарської діяльності, кредитно-розрахункових відносин кооперативних організацій. Матеріал модуля II поділяється на блоки, що стосуються особливостей правового регулювання у сфері споживчої, житлової, обслуговуючої, виробничої та кредитної кооперації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни є опанування базових понять теорії кооперативного права, засвоєння найважливіших положень кооперативного законодавства України, набуття студентами практичних навичок реалізації кооперативно-правових норм.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння студентами основних понять теорії кооперативного права;
- формування уявлення про етапи становлення і розвитку кооперативного права незалежної України;
- з'ясування змісту основних інститутів кооперативного права України;
- вивчення особливостей правового регулювання кооперації окремих видів;
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку, аналізу і коректного тлумачення актів кооперативного законодавства України та правильного їх використання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- визначення понять, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання кооперативних відносин;
- систему джерел кооперативного права України;
- зміст правових норм, що регулюють відносини кооперативного членства, кооперативного самоврядування, кооперативної власності, господарської діяльності кооперативів та їх об'єднань, їх фінансової та зовнішньоекономічної діяльності;
- законодавчі засади взаємовідносин держави і кооперації;
- способи захисту прав та інтересів кооперативних організацій;
- особливості правового регулювання відносин у сферах виробничої, обслуговуючої, споживчої, кредитної та житлової кооперації.

вміти:

- знаходити в актах кооперативного законодавства необхідні для вирішення конкретної юридичної ситуації нормативні приписи;
- тлумачити зміст норми кооперативного права, використовуючи базові поняття правознавства;
- аналізувати поведінку суб'єкта права (члена кооперативу, кооперативної організації, державного органу) під кутом зору наявності в ній елементів складу правопорушення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин, 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО»

Тема 1. Кооперація та її взаємовідносини з державою

Поняття, мета й основні завдання кооперації. Кооперативні цінності. Міжнародні принципи кооперації. Кооперативні системи.

Історичний досвід та сучасні тенденції розвитку взаємовідносин держави і кооперації. Форми і методи взаємовідносин держави і кооперації. Законодавство як засіб взаємовпливу держави і кооперації.

Законодавчі засади взаємовідносин держави і кооперації. Функції і компетенція державних органів у взаємовідносинах з кооперативами, їх об'єднаннями та створеними ними підприємствами і організаціями. Відповідальність держави за шкоду, заподіяну кооперативам, їх об'єднанням внаслідок втручання державних органів у їхню діяльність.

Тема 2. Загальна характеристика кооперативного права

Поняття і предмет кооперативного права. Методи регулювання в кооперативному праві. Принципи кооперативного права. Система кооперативного права. Місце кооперативного права в системі національного права.

Кооперативні правовідносини, їхні зміст і види. Суб'єкти кооперативних правовідносин. Об'єкти кооперативних правовідносин. Виникнення, зміна і припинення кооперативних правовідносин.

Джерела кооперативного права та їхні види. Конституційні засади кооперативного права. Закони про кооперацію. Підзаконні нормативні акти про кооперацію. Внутрішнькооперативні нормативні акти. Статут кооперативу.

Тема 3. Правовий статус кооперативів, їх об'єднань і створених ними підприємств (організацій)

Поняття правового статусу і правового становища. Законодавство України, що регламентує правовий статус кооперативних організацій.

Правовий статус кооперативу. Правоздатність і дієздатність кооперативу. Установчі документи кооперативу. Державна реєстрація кооперативу. Отримання документів дозвільного характеру. Поняття, підстави та форми припинення кооперативу, порядок його здійснення.

Поняття і види об'єднань кооперативів. Кооперативні системи. Кооперативи кооперативів. Порядок створення об'єднань кооперативів. Установчі документи об'єднань кооперативів. Правовий статус об'єднання кооперативів.

Види й організаційно-правові форми підприємств, створених кооперативами та їх об'єднаннями. Підприємство споживчої кооперації. Правовий статус підприємств та організацій, створених кооперативами та їх об'єднаннями.

Кооперативні організації як суб'єкти юридичної відповідальності. Поняття, підстави і форми господарсько-правової відповідальності. Господарські санкції. Відшкодування збитків. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції. Загальні положення про адміністративну та кримінальну відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.

Форми, способи і механізми захисту прав та законних інтересів кооперативних організацій. Судовий, адміністративний і нотаріальний захист прав та законних інтересів кооперативних організацій. Захист прав та інтересів кооперативних організацій Конституційним судом України, загальними судами, адміністративними судами, господарськими судами, третейськими судами.

Тема 4. Право членства в кооперативі

Поняття та юридичне значення права членства в кооперативі. Характерні риси (принципи) суб'єктивного права кооперативного членства. Засновники кооперативу. Фізичні особи як члени кооперативу. Юридичні особи як члени кооперативу. Асоційовані члени кооперативу. Умови і порядок вступу до кооперативу. Права та обов'язки членів кооперативу. Підстави та правові наслідки припинення членства в кооперативі. Юридичні гарантії реалізації права членства в кооперативі.

Тема 5. Право кооперативного самоврядування

Поняття та зміст права кооперативного самоврядування. Структура органів самоврядування в кооперації. Загальні збори членів кооперативу як вищий орган кооперативного самоврядування, їх повноваження, порядок скликання і прийняття рішень. Збори уповноважених. Правління і голова кооперативу як виконавчо-розпорядчі органи кооперативного самоврядування. Виконавчий директор (виконавча дирекція) кооперативу. Контрольно-ревізійні органи в кооперативі. Спостережна рада кооперативу. Правове регулювання утворення та функціонування органів самоврядування об'єднань кооперативів. Правові засади самоврядування трудових колективів кооперативних підприємств.

Тема 6. Право власності в кооперації та його правовий захист

Відносини власності у сфері кооперації. Поняття права кооперативної власності: доктринальний зміст і законодавче втілення. Місце кооперативної власності в системі форм власності в Україні. Суб'єкти права кооперативної власності. Об'єкти права власності кооперативів та їх об'єднань. Зміст суб'єктивного права власності та правомочності власника. Похідні правові титули майна кооперативних організацій (право повного господарського відання, право оперативного управління тощо).

Правовий режим майна кооперативу. Джерела і порядок формування майна кооперативу. Види внесків та паїв. Вступні, членські, цільові внески, паї, додаткові паї. Майнові фонди кооперативу та об'єднання кооперативів, їх структура і правовий режим. Майнові права та обов'язки підприємств (організацій), створених кооперативами та їх об'єднаннями.

Поняття правової охорони і правового захисту кооперативної власності. Цивільно-правовий захист кооперативної власності. Кримінально-правова охорона кооперативної власності. Адміністративно-правова охорона кооперативної власності.

Тема 7. Правове регулювання господарської діяльності кооперативних організацій

Поняття кооперативної діяльності. Організаційно-правові форми кооперативної діяльності в Україні. Види і напрями діяльності кооперативів: загальна характеристика. Основні засади правового регулювання господарської діяльності кооперативних організацій. Правове регулювання кооперативної торгівлі.

Види зовнішньоекономічної діяльності кооперативів та їх об'єднань. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності кооперативних організацій. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Зовнішньоекономічний договір (контракт). Особливості розгляду та вирішення зовнішньоекономічних спорів.

Правове регулювання розрахунково-касових операцій кооперативних організацій. Готівкові та безготівкові розрахунки. Порядок здійснення касових розрахунків в Україні. Способи здійснення безготівкових розрахунків, платіжні інструменти.

Тема 8. Правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій

Кооперативи та їх об'єднання як суб'єкти договірних відносин. Нормативно-правове регулювання договірних відносин кооперативних організацій.

Поняття договору. Класифікація договорів. Ознаки і види господарських договорів. Зміст і форма договору. Порядок укладання, зміни та припинення договорів. Підстави та наслідки визнання договорів недійсними та неукладеними. Виконання договірних зобов'язань. Способи забезпечення належного виконання договірних зобов'язань. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.

Договірні відносини кооперативних організацій у сфері господарсько-торговельної діяльності. Договір роздрібної купівлі-продажу. Договір поставки. Контрактація сільськогосподарської продукції. Договір майнового найму (оренди). Договір лізингу.

Договірні відносини кооперативних організацій у сфері виконання робіт і надання послуг. Договір підряду. Транспортні договори. Договір доручення. Договір комісії. Договір схову. Договір страхування.

Правове регулювання кредитних відносин кооперативних організацій. Договори позики, кредиту (види, значення, істотні умови). Договір банківського вкладу.

Договори про спільну діяльність кооперативних організацій.

Модуль 2

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КООПЕРАТИВНЕ ПРАВО»

Тема 9. Правове регулювання виробничої кооперації

Поняття виробничого кооперативу та особливості його юридичної природи. Законодавство про виробничі кооперативи. Особливості членства у виробничому кооперативі. Управління виробничим кооперативом. Господарська діяльність виробничого кооперативу. Майно виробничого кооперативу. Майнова відповідальність виробничого кооперативу. Відповідальність членів виробничого кооперативу за зобов'язаннями кооперативу. Припинення виробничого кооперативу.

Тема 10. Правове регулювання обслуговуючої кооперації

Поняття обслуговуючого кооперативу, його види. Мета діяльності обслуговуючого кооперативу. Особливості членства в обслуговуючому кооперативі. Пайові внески до обслуговуючого кооперативу. Кооперативні виплати в обслуговуючому кооперативі.

Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, принципи їх діяльності. Державна підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Види сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (переробні, заготівельно-збутові, постачальницькі, сервісні кооперативи). Багатофункціональні обслуговуючі кооперативи. Вузькоспеціалізовані обслуговуючі кооперативи молочного, м'ясного, овочевого, зернового та іншого напрямку. Сільськогосподарський обслуговуючий кооперативний ринок.

Тема 11. Правове регулювання споживчої кооперації

Поняття споживчої кооперації та споживчого кооперативу (товариства). Правове регулювання організаційно-управлінських відносин у системі споживчої кооперації. Об'єкти і суб'єкти права власності споживчої кооперації. Майнові права членів споживчого товариства. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки).

Види і напрями діяльності споживчих кооперативів (товариств), їх об'єднань і створених ними підприємств та організацій. Законодавче забезпечення здійснення споживчим товариством організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг.

Житловий кооператив як об'єднання споживачів. Нормативні джерела правового регулювання житлової кооперації. Житлові кооперативи та об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

Кооперативи по задоволенню потреб у гаражах, дачних і садових ділянках.

Тема 12. Правове регулювання кредитної кооперації

Поняття і юридична природа кредитної спілки. Правове забезпечення діяльності кредитних спілок. Особливості створення і державної реєстрації

кредитних спілок. Припинення діяльності кредитної спілки. Система органів самоврядування кредитної спілки, їх повноваження. Майнові фонди кредитної спілки, їх правовий режим. Ліцензування окремих видів діяльності кредитної спілки. Правовий статус асоціацій кредитних спілок. Об'єднані кредитні спілки. Кооперативні банки.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

Основні:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
3. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
4. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 р. в редакції від 20 листопада 2012 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
5. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

Додаткові:

8. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
9. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
11. Кодекс законів про працю України: затверджений Законом УРСР від 10 грудня 1971 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
13. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14 травня 1992 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
14. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24 червня 2004 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
15. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : Закон України від 15 травня 2003 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
16. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
17. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
18. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14 лютого 1992 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
19. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 1 червня 2000 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

20. Про судоустрій і статус суддів України : Закон України від 7 липня 2010 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
21. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
22. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
23. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
24. Про заходи щодо розвитку кооперативного руху та посилення його ролі в реформуванні економіки України на ринкових засадах: Указ Президента України від 19 грудня 2000 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
25. Деякі питання надання державної підтримки сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам: Кабінет Міністрів України; Постанова, Перелік від 09.09.2009 № 1039 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
26. Деякі питання надання державної підтримки сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Перелік від 19.08.2009 № 1014-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
27. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності садівницьких товариств та дачних кооперативів: Закон України від 14.01.2011 № 2949-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
28. Про затвердження Державної цільової економічної програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року: Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, Паспорт, Заходи від 03.06.2009 № 557 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
29. Про затвердження плану заходів щодо врегулювання проблемних питань кредитної кооперації: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, План, Заходи від 22.06.2011 № 580-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
30. Про затвердження плану організаційних заходів щодо сприяння розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та забезпечення доступу особистих селянських і фермерських господарств на ринок аграрної продукції: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, План, Заходи від 11.02.2009 № 219-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
31. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 09.03.2011 № 272 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
32. Про затвердження Порядку використання у 2009 році коштів Стабілізаційного фонду для державної підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 01.07.2009 № 723 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
33. Про затвердження примірних статутів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу: Наказ Мінагрополітики України від 26.06.2003 № 191 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
34. Про затвердження Порядку та умов проведення конкурсного відбору сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів для надання їм фінансової підтримки за рахунок коштів державного бюджету: Наказ

Мінагрополітики України від 17.08.2011 № 410 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

35. Про заходи щодо забезпечення відновлення та захисту права власності на земельні ділянки (користування ними) членів садівницьких товариств, садово-городніх, житлово-будівельних та гаражних кооперативів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.09.2009 № 1180-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
36. Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування обставин та причин сучасного стану справ в системі кредитної кооперації: Постанова Верховної Ради України від 24.12.2010 № 2891-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
37. Про прийняття за основу проекту Закону України про молодіжну житлово-будівельну кооперацію: Постанова Верховної Ради України від 17.05.2012 № 4784-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
38. Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 11.02.2009 № 184-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
39. Про схвалення Концепції розвитку житлової кооперації та запровадження житлових будівельно-ощадних кас в Україні: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 17.02.2010 № 243-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
40. Про схвалення Концепції розвитку системи кредитної кооперації: Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 07.06.2006 № 321-р // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
41. Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування обставин та причин сучасного стану справ в системі кредитної кооперації: Постанова Верховної Ради України від 01.07.2010 № 2382-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
42. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Центральної спілки споживчих товариств України про офіційне тлумачення положень пункту 1 статті 9, пункту 1 статті 10 Закону України "Про споживчу кооперацію", частини четвертої статті 37 Закону України "Про кооперацію" (справа про захист права власності організацій споживчої кооперації): Конституційний Суд; Рішення, Окрема думка від 11.11.2004 № 16-рп/2004 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
43. Щодо порядку передачі нерухомого майна до пайового фонду кооперативу його членами: Лист Міністерства юстиції України від 03.03.2008 № 19-48-7 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
44. Щодо правового статусу кооперативів та громадських організацій та кооперативів: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.05.2008 № 32-32-263 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
45. Засновницький договір про створення підприємства споживчої кооперації (примірний); Статут підприємства споживчої кооперації України (примірний): Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го

- скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 17 лютого. – № 7. – С. 17-24 (вкладка).
46. Положення «Про неподільний фонд споживчого товариства»: Затв. постановою четвертих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 24 січня 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 9 лютого. – № 6. – С. 1 (вкладка).
47. Положення «Про організацію пайового господарства споживчої кооперації України»: Затв. постановою четвертих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 24 січня 2007 р., зі змінами і доповненнями // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2009. – 21 серпня. – № 35-36. – С. 1-7.
48. Положення про громадське майно (основні засоби) споживчої кооперації України: Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки 17-го скликання від 3 квітня 2003 р. зі змінами і доповненнями // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 31 березня. – № 13. – С. 1-7 (вкладка); 2007. – 9 березня. – № 10. – С. 8-14 (вкладка).
49. Положення про кооперативні виплати членам споживчих товариств за придбання товарів в об'єктах роздрібної торгівлі та харчування споживчої кооперації України: Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 17 лютого. – № 7. – С. 10-16 (вкладка).
50. Положення про кооперативну діляницю споживчого товариства; Положення про уповноваженого; Положення про діляничні комітети споживчого товариства; Положення про комісію кооперативного контролю: Затв. постановою третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 24 лютого. – № 8. – С. 11-15 (вкладка).
51. Положення про порядок участі членів, асоційованих членів споживчого товариства (з числа фізичних осіб) у його господарській діяльності (придбання товарів в об'єктах роздрібної торгівлі споживчої кооперації України): Затв. постановою п'ятих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 21 листопада 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 7 грудня. – № 49. – С. 6-7.
52. Положення про постійно діючий третейський суд при Центральній спілці споживчих товариств України (Укоопспілці): Затв. постановою правління ЦССТУ (Укоопспілки) від 16 березня 2005 р. № 68 // Вісті ЦССТУ. – 2005. – 2 червня. – № 23. – С. 5.
53. Положення про ревізійну комісію споживчого товариства (сільського, селищного, міського та ін.); Положення про ревізійну комісію районного споживчого товариства; Положення про ревізійну комісію районної спілки споживчих товариств (райспоживспілки); Положення про ревізійну комісію обласної (республіканської) спілки споживчих товариств: Затв. постановою п'ятих зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 21 листопада 2007 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2007. – 7 грудня. – № 49. – С. 16-20.
54. Примірний статут споживчого товариства: Затв. постановою XVIII (позачергового) з'їзду споживчої кооперації України 19 грудня 2000 р., зі

- змінами і доповненнями // Вісті. Діловий випуск. – 2001. – 12 січня. – С. 1-10 (вкладка).
55. Про громадські органи управління і контролю споживчого товариства: Постанова третіх зборів Ради Укоопспілки 19-го скликання від 25 січня 2006 р. // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2006. – 24 лютого. – № 8. – С. 11-15 (вкладка).
56. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки), зі змінами та доповненнями // Вісті ЦССТУ. – 2002. – 6 червня. – С. 4-5; Офіційний сайт Верховної Ради України. – www.rada.kiev.ua.
57. Статут підприємства споживчої кооперації «ринок» споживспілки (споживчого товариства) (типовий): Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки дев'ятого скликання 12 листопада 2008 р. // Вісті ЦССТУ. – 2008. – 28 листопада. – № 48. – С. 12-15.
58. Типове положення відокремленого підрозділу (без створення юридичної особи) «ринок» споживчого товариства (споживспілки): Затв. постановою шостих зборів Ради Укоопспілки дев'ятого скликання 12 листопада 2008 р. // Вісті ЦССТУ. – 2008. – 28 листопада. – № 48. – С. 15-16.

Література

Основна:

59. Кооперативне право : підруч. для кооп., сільськогосп., економ., юрид. вищих навч. закладів і фак. / За ред. чл.-кор. НАН України В.І. Семчика. – К. : Ін Юре, 1998. – 336 с.

Додаткова:

60. Алиев Т. Т. Проблемы правового регулирования организации и деятельности потребительской кооперации: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Т. Т. Алиев. – Саратов, 1999. – 205 с.
61. Аліман М. В. Формування кооперативного законодавства у країнах світу й Україні / М. В. Аліман – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2004. – 31 с.
62. Бабенко С. Українська кооперативна ідея в загальноєвропейському контексті / С. Бабенко, С. Гелей. – К. : Ред. газ. «Вісті ЦССТУ», 2003. – 160 с.
63. Бабенко С.Г. Трансформація кооперативних систем у перехідній економіці / С.Г. Бабенко. – К. : Наук. думка, 2003. – 332 с.
64. Беляева З.С. Право и межхозяйственная кооперация / З.С. Беляева. – М. : Юрид. лит., 1980. – 232 с.
65. Васильев Г.Г. Основы формирования социально-экономического партнерства государства и потребительской кооперации по развитию инфраструктуры агропромышленного комплекса: дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Г.Г. Васильев. – Чебоксары, 2005. – 226 с.
66. Гаєцька-Колотило Я.З. Організаційно-правові форми сільськогосподарської кооперації в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Я.З. Гаєцька-Колотило. – Львів, 2003. – 201 с.

67. Гафурова О.В. Права та обов'язки членів сільськогосподарських виробничих кооперативів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / О.В. Гафурова. – К., 2005. – 20 с.
68. Гелей С.Д. Теорія та історія кооперації : підруч. / С.Д. Гелей, Р.Я. Пастушенко. – К. : Знання, 2006. – 513 с.
69. Гладкий С.О. Кооперативне законодавство УСРР 1920-х років як явище правової реальності / С.О. Гладкий. – Полтава : ПУЕТ, 2010. – 522 с.
70. Гончаренко В.В. Кредитна кооперація. Форми економічної самодопомоги сільського і міського населення у світі та в Україні (теорія, методологія, практика) / В.В. Гончаренко. – К. : Глобус, 1998. – 330 с.
71. Демьяненко В.Н. Сельскохозяйственно-кооперативное право : курс лекций / В.Н. Демьяненко, В.В. Демьяненко. – Саратов : СГАП, 1999. – 260 с.
72. Евдокимов Ф.И. Кооперативное право : учеб. пособие / Ф.И. Евдокимов, С.Н. Заикина. – Чебоксары : ЧКИ РУК, 2008. – 412 с.
73. Зеліско А.В. Правовий статус споживчих товариств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А.В. Зеліско. – К., 2008. – 20 с.
74. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В.В. Зіновчук. – К. : Логос, 1999. – 256 с.
75. Исмаилов Ш.М. Теоретические проблемы правового регулирования сельскохозяйственной кооперации / Ш.М. Исмаилов. – Душанбе : Дониш, 1990. – 196 с.
76. Історія кооперативного руху / [С.Г. Бабенко, В.Г. Галюк, С.Д. Гелей та ін.]. – Львів : Ін-т українознавства НАН України, 1995. – 409 с.
77. Історія споживчої кооперації України / [М.В. Аліман, С.Г. Бабенко, С.Д. Гелей та ін.]. – Львів : Ін-т українознавства НАН України, 1996. – 384 с.
78. Капура М.М. Право собственности кооперативов: проблемы теории и практики: дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.03 / М.М. Капура. – Рязань, 2005. – 304 с.
79. Мавліханова Р.В. Виробничі кооперативи як суб'єкти цивільного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Р.В. Мавліханова. – Х., 2005. – 19 с.
80. Макаренко А.П. Теория и история кооперативного движения : учеб. пособие / А.П. Макаренко. – [2-е изд.]. – М. : ИВЦ «Маркетинг», 2002. – 238 с.
81. Макферсон Ян. Принципы кооперации XXI века / Ян Макферсон ; пер. с англ. – Белгород : Белгород. ун-т потреб. кооперации, 1998. – 87 с.
82. Марвін А. Шаарс. Кооперативи: принципи і практика / Марвін А. Шаарс ; пер. з англ. – К. : ВОКА, 1994. – 66 с.
83. Масін В.М. Проблеми правового забезпечення розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / В.М. Масін. – К., 2008. – 20 с.
84. Міжнародний кооперативний рух: історичний досвід і сучасна практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 15-16 квітня 2010 р. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2010. – 143 с.

85. Мюнкнер Г. Производственные кооперативы: классическая модель с перспективами на будущее в современном индустриальном обществе / Г. Мюнкнер ; пер. с англ. – Марбург на Лане, 1995. – 11 с.
86. Національний кооперативний рух та структурні зміни в економіці України XXI ст. : зб. наук. праць учасників міжнар. наук.-практ. конф. / Адміністрація Президента України, НАН України, Укоопспілка ; В.М. Геєць (ред.). – К. : Укоопосвіта, 2001. – 345 с.
87. Орлюк О. П. Кредитні спілки як ланка кредитної системи України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О.П. Орлюк. – К., 1997. – 194 с.
88. Пантелеймоненко А.О. Становлення кооперації в українському селі: історико-економічні аспекти / А.О. Пантелеймоненко. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2006. – 227 с.
89. Парфирьев Д.Н. Гражданско-правовой статус и организационно-правовая форма потребительского кооператива: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Д.Н. Парфирьев. – Казань, 2006. – 206 с.
90. Право власності в споживчій кооперації України / За ред. В.І. Семчика. – К. : Укооппостачмаш, 1996. – 203 с.
91. Ромашкова И.И. Кооперативное право. Учеб. пособие / И.И. Ромашкова. – Саратов : Ай Пи Эр Медиа, 2009. – 232 с.
92. Семчик В.И. Кооперация и право / В.И. Семчик ; отв. ред. Ю.С. Шемшученко. – К. : Наук. думка, 1991. – 148 с.
93. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація : навч. посіб / уклад. О. Рудік; консульт. В. Бондарчук, М. Гриценко. – К. : К.І.С., 2013. – 192 с.
94. Сонин О.М. Правовое положение сельскохозяйственных (кроме колхозов) кооперативов: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / О.М. Сонин. – К., 1991. – 203 с.
95. Споживча кооперація України. Іст. та соц.-екон. аспекти : зб. наук. статей / [С.Г. Бабенко, М.В. Аліман, В.В. Апопій та ін.]. – К. : Ред. газ. «Вісті ЦССТУ», 1996. – 192 с.
96. Споживча кооперація України: історія, сучасність, перспективи : зб. наук. праць учасників всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 17-18 жовтня 2006 р. // Вісник Львівської комерційної академії. Серія екон., вип. 21 ; Я.А. Гончарук (голова редкол.). – Львів : Вид-во ЛКА, 2006. – 316 с.
97. Споживча кооперація XXI століття: уроки трансформаційних реформ і перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 20-21 листопада 2008 р. / О.О. Нестуля (голова редкол.) – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 241 с.
98. Сурженко О.А. Право граждан Украины на объединение в жилищно-строительные кооперативные товарищества: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / О.А. Сурженко. – Х., 1992. – 140 с.
99. Тычинин С.В. Гражданско-правовое регулирование потребительской кооперации в России: дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.03 / С.В. Тычинин. – СПб., 2004. – 405 с.
100. Тюкавкин-Плотников А.А. Правовое положение производственного кооператива как субъекта предпринимательской деятельности: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А.А. Тюкавкин-Плотников. – Иркутск, 2003. – 248 с.

101. Уркевич В.Ю. Правові проблеми становлення сільськогосподарських кооперативів в умовах ринкової економіки України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / В.Ю. Уркевич. – Х., 2001. – 168 с.
102. Федорович В.І. Правове регулювання створення, реорганізації і ліквідації сільськогосподарських кооперативів: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / В.І. Федорович. – Львів, 1998. – 195 с.
103. Федорович В.І. Правові основи створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні / В.І. Федорович. – Львів : Атлас, 1998. – 142 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль. Об'єктами системи поточного та підсумкового контролю є робота студентів на семінарських (практичних) заняттях та виконання ними індивідуальних (домашніх) завдань. Поточний контроль здійснюється при проведенні семінарських (практичних) та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни.

Під час проведення семінарських занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, визначених планами семінарських занять, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, усне та письмове складання студентами тестів. При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій.

Поточний контроль під час індивідуально-консультативних занять здійснюється за допомогою відповідних тестів в усній або письмовій формі. Такий контроль застосовується стосовно тих студентів, які мають поточну заборгованість із поважних причин. Поточний контроль виконання студентами індивідуальних (домашніх) завдань здійснюється за допомогою перевірки викладачем результатів розв'язання таких завдань.

Підсумкове оцінювання знань з дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного контролю знань. Загальна сума набраних балів протягом семестру за поточну успішність максимально складає 100. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) передбачає, що студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «дуже добре» (82-89 балів) передбачає, що студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Оцінка «добре» (74-81 бал) передбачає, що студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача й самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно» (64-73 бали) передбачає, що студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «достатньо» (60-63 бали) передбачає, що студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю» (35-59 балів) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Оцінка «незадовільно» з обов'язковим вивченням залікового кредиту» (1-34 бали) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.